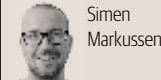

Fredags-
kronikkenAlexander
CappelenBård
HarstadOla
KvaløyKatrine
LøkenSimen
MarkussenMari
RegeKaren Helene
Ulltveit-Moe

Dum handel?

Frihandel er bra - lukkede grenser er ikke. Men frihandel krever omstilling, omfordeling og konkurranse på like vilkår.

Tenk på hvordan livet hadde vært uten internasjonal handel. Tenk på hvor snevert vareutvalg vi ville ha møtt i butikkene og hvor høye prisene ville vært. Som forbrukere møter vi gevinstene ved internasjonal handel hver eneste dag. For næringslivet betyr internasjonal handel ikke bare økt salg og lønnsomhet, men også internasjonal kunnskapsdeling, mer læring og innovasjon, og høyere produktivitet.

Globalisering i form av reduserte handelsrestriksjoner og lettere transport og kommunikasjon har gitt oss økt internasjonal handel. Det burde være godt nytt. Men applausen lar vente på seg.

Donald Trump og Bernie Sanders er uenig i mye, men på ett område er de enige. Frihandel er de imot. I henhold til Trump, praktiserer ikke USA frihandel, men dum handel. Samme Trump truer med å innføre en 45 prosent toll på kinesisk import og 35 prosent toll på varer fra Mexico så snart han blir president.

Utspillene i de amerikanske nominasjonsvalgene er tegn i tiden. Frihandel og globalisering er blitt syndebooker. For en uke siden gikk folk i Hannover i Tyskland i demonstrasjonstog for å vise sin motstand mot TTIP - den nye frihandelsavtalen mellom EU og USA. Ingen går i demonstrasjonstog for frihandel. Tvert om. Det internasjonale pengefondet (IMF) er bekymret. Etter annen verdenskrig er verdens land blitt stadig mer økonomisk sammensveiset takket være frihandel. Dagens politiske strømninger kan gi et alvorlig tilbakeslag og reversere denne utviklingen.

For det er åpenbart at Trumps og Sanders' syn på frihandel slår an hos velgerne. Kun 27 prosent av de republikanske velgerne som støtter Trump mener at frihandel er bra for USA. Men mest slående er gjerne at det ikke bare er velgerne på det ytre venstresiden og det ytre høyresiden som begynner å bli skeptiske til frihandel. En global holdningsundersøkelse fra det aner-

**Fredags-
kronikk**
Karen Helene
Ulltveit-Moe

Vi retter baker for smed når vi lar frihandel få skylden for tap av arbeidsplasser

kjente instituttet Pew viser at amerikanere, europeere og japanere regner med at internasjonal handel er bra for landene deres, men ikke nødvendigvis for dem selv. De færreste i disse landene har tiltro til at handel skaper jobber og øker lønningene. Og deres syn kan virke velbegrunnet. For mange har årene etter tusenårskiftet med sterk globalisering i første rekke vært forbundet med økt ledighet og økte inntektsforskjeller.

Men vi retter baker for smed når vi lar frihandel få skylden for tap av arbeidsplasser og økte inntektsforskjeller.

Internasjonal handel tillater verdens land å spesialisere seg og bruke sine ressurser på de områdene landene har best forutsetninger. Samtidig skaper handel både vinnere og tapere. Tapene er de bedriftene som utkonkurreres av utenlandske aktører og de arbeidstagerne som derfor mister jobben. Vinnerne er de bedriftene, og deres arbeidstagere, som

Frihandel og globalisering er blitt syndebooker. For en uke siden gikk folk i Hannover i Tyskland i demonstrasjonstog for å vise sin motstand mot TTIP - den nye frihandelsavtalen mellom EU og USA. Ingen går i demonstrasjonstog for frihandel. Foto: Kai Pfaffenbach/ Reuters/NTB Scanpix

internasjonal handel gir markeds- og ekspansjonsmuligheter og produktivitetsgevinster. Og vinnerne er også forbrukerne som får større utvalg til lavere priser.

For at gevinstene ved frihandel skal realiseres fullt ut og oppleves av alle grupper, er det to ting som må til: Omstilling og omfordeling.

Frihandel setter i gang en omstillingsprosess. Vi spesialisere oss og ekspanderer i det vi er relativt best til, men legger ned og nedbemanner i det vi er relativt dårligst til. For at vi skal realisere det gevinstpotensialet som ligger i frihandel trenger vi reell omstilling.

Nyere studier fra USA tyder på at omstillingsprosessene i kjølvannet av Kinas inntog i verdenshandelen har vært seiere enn hva vi har sett før. De som mister jobbene sine på grunn av konkurranse fra Kina finner seg ikke en ny jobb. Og det er mange av dem. Resultatet er blitt langvarig arbeidsledighet

for en stor gruppe. Vellykket omstilling krever aktiv arbeidsmarkedspolitikk.

Vellykket omstilling baserer seg på at vi får ekspandert på de områdene hvor vi er relativt sett best. For at det skal skje, må vi ha internasjonal konkurranse på like vilkår. Dette stiller krav til internasjonale standarder på blant annet arbeidsliv og miljø. Her er vi ikke i mål.

Og for at alle skal oppleve internasjonal handel som bra, må vi omfordele. De som vinner må dele med dem som taper. Det krever aktiv fordelingspolitikk. De som mister jobben må kompenseres. Resultatene fra opinionsundersøkelsene understreker at en rekke land fører en utilstrekkelig fordelingspolitikk. Skal frihandel ha en sjanse så må fruktene fordeles mye bedre.

Trumps foreskrevne medisin er ikke veien å gå. Den vil utvilsomt gi mindre handel men samtidig en mye mindre kake å dele på, og være dårlig nytt både

for USA og verden forøvrig. Bedre arbeidsmarkedspolitikk, mer omfordeling og handelsavtaler som sikrer konkurranse på like vilkår er veien å gå.

Karen Helene Ulltveit-Moe, professor ved Økonomisk institutt, Universitetet i Oslo

Mer debatt på side 26-28 →

Bukken og havresekken
Jan Erik Vinnem

Se til Sverige
Bjørn Ivrøth

Forsvarer ikke skatteparadis
Ola Nafstad og Kjell Roland

**Bedrifters samfunns-
ansvar**
Ola Mestad

Lovforslag truer kildevernet
Erlend Balsvik

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen Telefon: 22 00 10 59 Sentralbord: 22 00 10 00 Epost: debatt@dn.no Telefaks: 22 00 11 10

Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn inklusive mellomrom Underinnlegg/replik: Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) Legg ved portrettfoto.

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.